

Nordisk Familieterapikongres

Familieterapeutiske udfordringer i arbejde
med børn og unge, der har seksuelt
krænket et andet barn i familien.

- Børn og seksualitet
- Baggrundsfaktorer for krænkelse
- Reaktioner i familien
- Behandling

Børn og seksualitet

- Det spæde barn oplever spontane og tilfældige fornemmelser af lyst/behag, når barnets kønsdele og andre dele af kroppen berøres.
- Det mindre barn begynder selv bevidst at fremkalde dejlige fornemmelser ved at stimulere sig selv.
- Barnet eksperimenterer og undersøger de seksuelle fornemmelser og kropsdele sammen med jævnaldrende i fx rollelege, hvor der indgår seksuelle elementer. Spænding og ophidselse knyttes sammen med gode kropslige oplevelser.
- Det større barn begynder at opleve at blive tiltrukket af andre mennesker. Forelskelser begynder at opstå.
- Barnet begynder så småt at omsætte lyst, fantasier og forelskelse i konkrete handlinger sammen med en partner.

Hvad er et seksuelt overgreb?

”Når et barn inddrages i seksuelle aktiviteter, som det ikke kan forstå rækkevidden af, udviklingsmæssigt ikke er parat til og derfor ikke kan give tilladelse til og/eller aktiviteter af denne karakter, der overskrider samfundets sociale eller retslige normer”

Definition bygger på Kempe (1978)

Seksuel leg ml. børn kan få karakter af overgreb når:

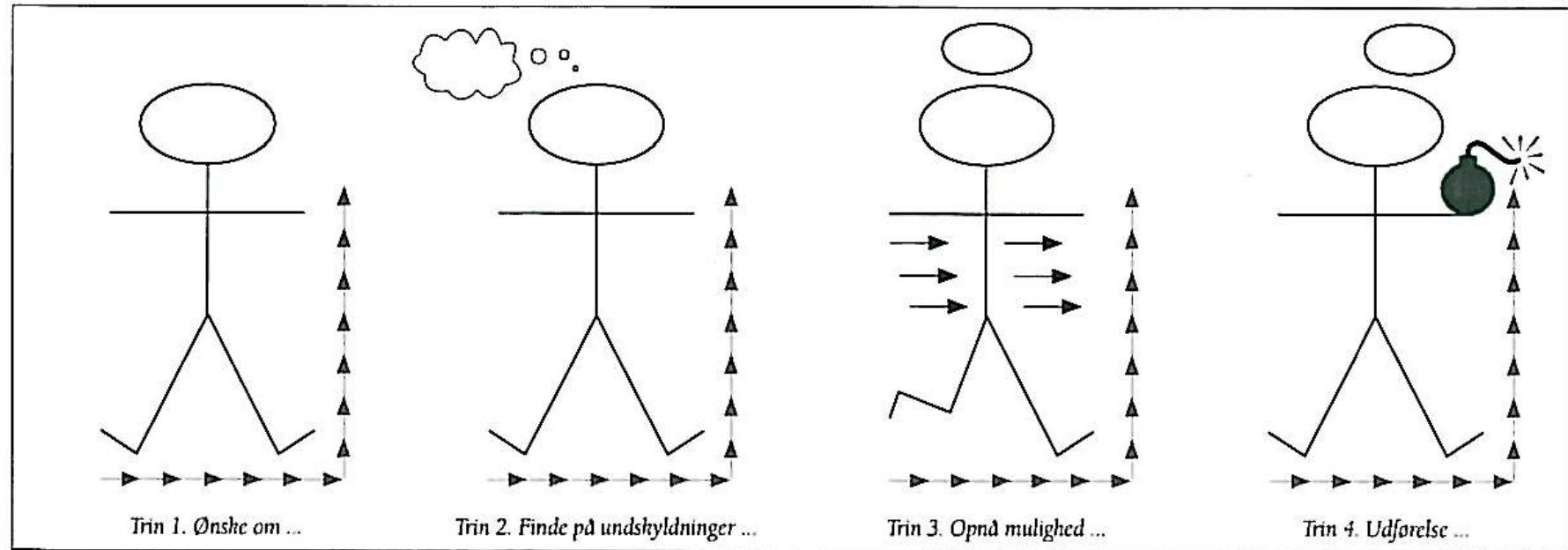

- Der er stor aldersforskel
- Der er tale om tvang
- Der er en tvunget hemmelighed
- Der er trusler involveret
- Der bliver puttet noget ind i numsen/skeden/munden

Vurdering af seksuel leg

	Ikke bekymrende adfærd	Bekymrende adfærd
Motivation:	Nysgerrighed	Kontrol, hævn, tvang
Relation:	Gensidig fælles interesse, enighed	Ulighed i magt/viden, mobberelationer, oplevet mangel på valgmulighed
Aktivitet:	Aldersrelateret, undersøge, berøre	Eksplicit gentagelse af voksensex: slikke, sutte, indtrængen af kropshuller med penis, fingre eller ting
Emotion/effekt:	Lyst, munterhed, behag (også seksuelt), ophidselse, spænding	Følelse af overmagt, vrede, skadefryd, evt. seksuel ophidselse, ulyst, skam, angst, skyld

Model 2. De fire trin (Model fra O'Callaghan, 2003)

Risiko- og baggrundsfaktorer

- Omsorgssvigt / tilknytningsforstyrrelse
- Været vidne til og være udsat for vold i familien
- Ringe eller forvrænget viden om seksualitet
- Udsat for seksuelle krænkelser
- Manglende sociale kompetencer
- Ensomhed, nederlagsoplevelser, manglende kammeratskaber
- Opmærksomheds- og koncentrationsvanskeligheder
- Dårlig begavelse
- Mv.

Reaktioner på overgreb i familien

Mange, store, smertefulde og svære følelser. F.eks.:

- Skyld
- Skam
- Dårlig samvittighed
- Vrede
- Sorg
- Forvirring
- Frustration

Reaktioner på overgreb i familien

- Benægtelse
- Normalisering
- Bagatellisering
- Hjælpeløshed
- Dramatisering

Behandling

- Alle familiemedlemmer ramt (forskelligt)
- Alle oplever at blive taget alvorligt – uden at forstærke polarisering.

Behandling

I behandlingen går vi efter at styrke:

- Sammenhæng
- Samhørighed – at bygge bro
- Inkludering
- Tilknytning
- Udviklingsstøtte

Behandling

- Hjælpe de voksnes følelser til at falde til ro, for at de kan være omsorgsfulde og indfølelende i kontakten til deres børn
- Møde dem med de følelser de har
- Give viden og håb

Behandling

- Forsøge at undgå, at det krænkende barn bliver opfattet som syg, ond, 'et sexmonster', en udstødt.
 - Møde den vrede/sorg mv. der er
 - Give viden om børne/voksen seksualitet
 - Skabe forståelse for dette barns særlige historie og person
 - Nuancere forståelsen af det som er sket fra alles perspektiv.

Behandling

- Begge involverede børn har brug for beskyttelse
- De voksne har det overordnede ansvar for at passe på børnene
- F.eks. Ved at sætte tryghedsskabende rammer op
 - Ikke være alene sammen i en periode
 - Hvem skal kende til hvad der er sket
 - Støtte til håndtering i skole, lærere, venner osv.

Behandling

- Tale åbent om det, der er sket.
- Finde en balance mellem overreaktion og usynliggørelse
- Hver enkelt familiemedlems følelser og reaktioner bliver tydeliggjort og givet gyldighed
- At gøre de enkelte familiemedlemmers stemmer tydelige i de fælles samtaler

Behandling

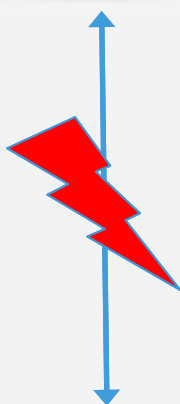
- Arbejde med mentaliserende processer
- Tillidsbrud – genskabe tillid
- Tydeliggøre begge børns mestring
- Dele viden om barnlig seksualitet og seksuel udvikling

Behandling

- Det muliges kunst
- Arbejde med problemstillingen i forskellige familiekonstellationer
- Veksle mellem de behandlingskontekster som der er brug for

Forhold som kan begrænse udviklingsstøtten til barnet

Forældre

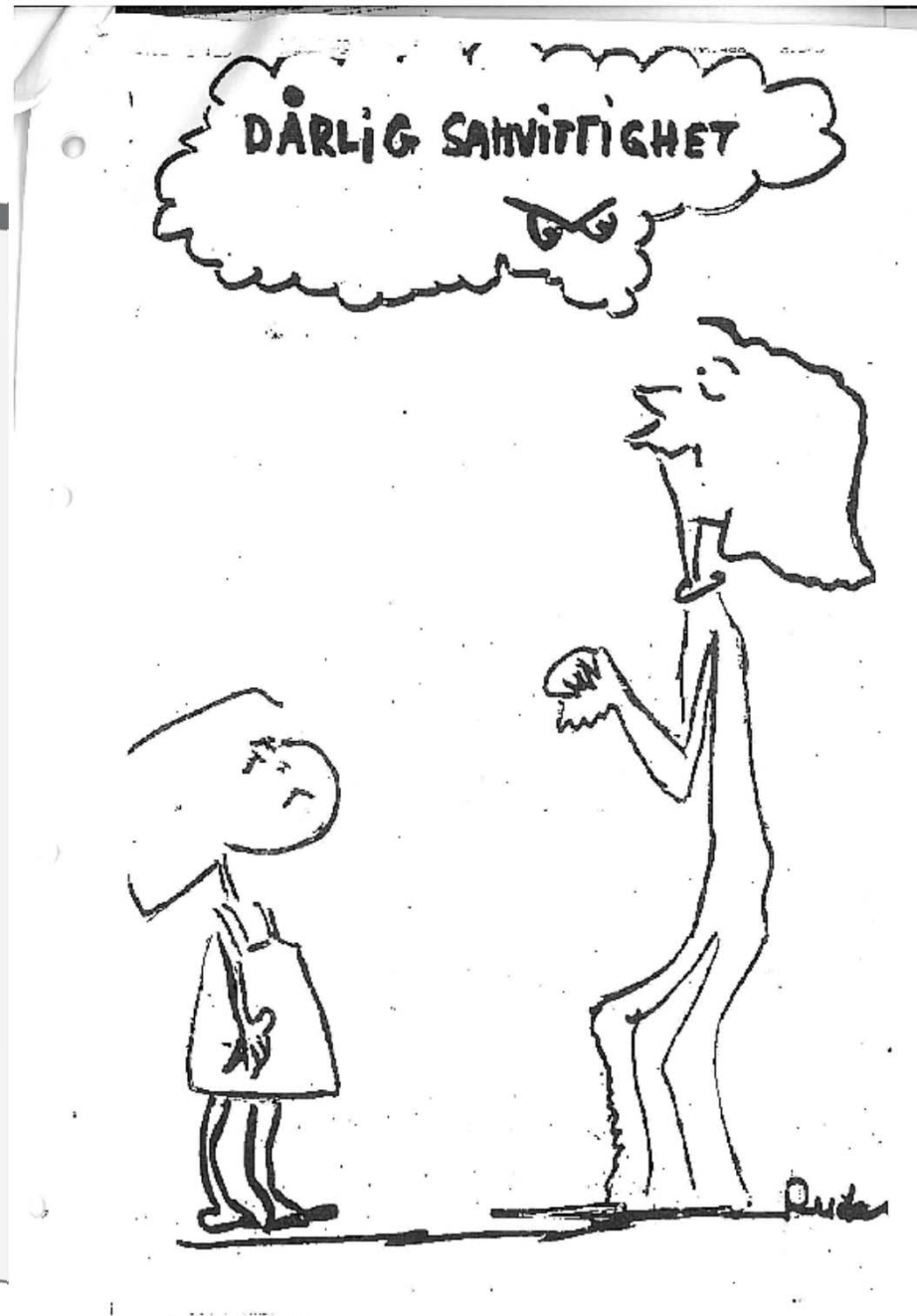

Barn

- Vrede
- Afstandtagen
- Chok
- (Med)skyld
- Skam
- Dårlig samvittighed
- Bekymring
- Tvivl

Udviklings- støtten smutter

Rådgivningscentret
Ditte Lottrup & Lars Junker

Triangulerede samtaler

Behandler

- Mødes og støttes i deres forældre position og ansvar
- Anerkendes i deres betydning og relevans for barn
- Støtte til at se barn så det berører

Facilitere og engagere

- Hjælpe med at:
- Tydeliggøre barnets tilstande og behov
- At gøre barnets udtryk tydeligere, mere levende og meningsfuldt for forældrene

Forældre

Proces sigter mod at styrke:

- Indlevelse
- Mentalisering
- Medoplevelse
- Tilknytning/bånd
- Åbenhed
- Nye observationer

Barn